

Kindert Torah

Devarim

בס"ד

From Low to High

Eicha [yashva badad] (How can it be [that she sits in solitude]?)” (Eicha 1:1). This word begins Megillas Eicha, the megilla that we will read in a few days, on Tisha B’Av. The same word also begins a verse that we read in this week’s parasha. “Eicha essa livadi . . . “How can I alone bear alone your troubles, your burdens, and your fights?” (Devarim 1:12). We read this verse with the same tune as Megillas Eicha. What is the connection between the two?

The Kesav Sofer has a fascinating insight, which begins with the previous two verses. “Hashem your G-d has multiplied you and behold, you are like the stars of heaven in abundance” (Devarim 1:10). This was a time of greatness for Klal Yisrael. We were like the stars of the sky. How should we react to that greatness? With humility. Yaakov Avinu is our prototype. His name “Yaakov” (the heel of the foot), exemplified his humility. He lowered himself like the “ekev” (heel). This aroused Hashem’s love for him, and He elevated him. As the gemora states, “Hashem raises up one who lowers himself” (Eiruvim 13b). Now his name would be “Yisrael” – Hashem’s Minister. A position of honor.

So too it is with Klal Yisrael.

When we lower ourselves, Hashem elevates us, as the very next verse states, “May Hashem the G-d of your forefathers increase you a thousand times, and bless you as He has spoken of you” (Devarim 1:11). However, when we react with *gaava* (pride), and we raise our heads up, then we become unbearable, as the next verse states, “How can I alone bear...?” How could Moshe Rabbeinu alone carry the burden of such a self-serving nation? A nation of humble people is governable. A nation of “*baalei gaava*” is unbearable.

This is one of the messages of Megillas Eicha. We have suffered so much persecution and *golus* (exile). One of the reasons is *sinas chinam* (baseless hatred). One of the sources of *sinas chinam* is *gaava*. Now is the time to lower ourselves, correct that, and bring an end to this *golus*.

Kinderlach . . .

We are all mourning over the Beis HaMikdash and the *golus*. We have suffered so much persecution. We are suffering this very day. Who does not want to put an end to all of this? One key is humility. Speak softly and nicely. Give in when you can. Never start an argument. Put an end to existing disputes. Say only nice things about people. Be grateful to Hashem for everything. These are the

hallmarks of humility. This will bring us greatness. May we see the crown of Hashem’s nation rise speedily in our days.

You Don’t Say!

“Good Shabbos my good friend Yosseleh! It’s great to see you!”
“Good Shabbos Shmuelke! Seeing you is always a pleasure. Where are you headed this beautiful Shabbos evening?”
“To the Rebbe’s *tisch*.”
“I am going also. Come let’s walk together.”

The two Chassidim walk down the streets toward the shul. As they turn the corner, two young men approach them.

“Excuse me, we are new in town. We want to go to a Chassidic Rebbe’s *tisch*. Do you know of one nearby?”
“Yes, of course. We are going ourselves. Please join us.”

The four men walk up the steps and open the doors into the shul. They are treated to a splendid sight. In the center of the room is a long table, covered with a white silken

tablecloth. Seated at the end is the Rebbe, dressed in royal clothes to honor the Shabbos. In front of him, the table is set with the finest tableware. The rest of the room is filled with benches packed with Chassidim. All have come to enjoy the holy atmosphere of the Rebbe’s Shabbos Tisch. A sumptuous Shabbos meal awaits them. The Rebbe makes his blessings, eats, and the food is distributed to everyone. The two guests sit shoulder to shoulder with the Chassidim. They are overwhelmed by the holiness of the moment.

“This *tisch* is simply beautiful.”
“Boruch Hashem.”
“Thank you so much for bringing us here. May I ask you something?”
“Yes, please.”
“When does the Rebbe say a Devar Torah?”
“If I tell you, it will spoil the experience. Wait and see. You won’t regret it.”

And so they wait, and wait, and wait. The Chassidim sit and watch the Rebbe. They sing Shabbos songs. Finally, they make their blessings after eating, bid the Rebbe a “Good Shabbos,” and begin to leave. The young men turn to their hosts.

“The Rebbe didn’t speak.”
“That is correct.”
“I thought that one of the main reasons that the Chassidim come to the *tisch* is to

hear the Rebbe’s Divrei Torah.”
“True.”
“Was the Rebbe feeling well?”
“Fine.”
“Then why didn’t he speak?”
“Our Rebbe never speaks at the *tisch*.”

The young men are astounded.

“The Rebbe never speaks at the *tisch*? Then why do the Chassidim come?”
“They don’t come to hear what the Rebbe says. They come to hear what the Rebbe does not say.”

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

What did the Rebbe hope to convey to his Chassidim by sitting silent at the *tisch*? One possibility is that a holy person can inspire others with just his presence. He does not need to say a word. Another is that we need not feel uncomfortable with silence. When one feels an obligation to talk, he can end up saying many things that are unnecessary and even forbidden. Be relaxed about keeping quiet. Perhaps he wanted to make an even stronger point. Would anyone ever suspect the Rebbe of saying anything improper? Of course not! Even so, he kept quiet. How much more so, should we guard our speech.

This week’s parasha brings a recounting of the *chet ha’meraglim* (sin of the spies).

This disaster was caused by *loshon hora*. Hashem had promised the Jewish people a miraculous conquest of Eretz Yisrael. The spies spoke *loshon hora* against The Almighty Himself, claiming that the residents of the Holy Land were too powerful to defeat. This sin caused the entire generation to die in the desert, never entering the Promised Land. The night the spies returned was Tisha B’Av. “That night you cried for nothing. Therefore, it will be a night of crying throughout the generations” (gemora Taanis 29a).

We are still crying over all of the destructions. Will it ever end? Yes. It is within our power to end this *golus* (exile) and bring Mashiach. Which power do we have? The power of speech.

Kinderlach . . .

Watch what you don’t say. Who knows what you don’t say? Hashem. He knows that you were tempted to spread some juicy gossip. Or that you really wanted to put somebody down. But you didn’t! You were a hero! You held yourself back from *loshon hora*. Hashem will reward you greatly for that. Count your words like precious gems. Don’t spend even one more than you have to. You have the power. The power to bring Mashiach. The power of speech. You don’t say!

והגדת לבנד

פרשת דברים

מאווירת הקדושה של ה'טיש' של הרבי. ארוחת שבת דשנה ממתינה להם. הרבי מברך, אוכל, והאוכל מחולק לכולם. שני האורחים יושבים יחד עם החסידים. הם נפעמים מאווירת הקדושה.

"ה'טיש' הזה ממש מרהיב."
"ברוך ה'."

"תודה על שהבאתם אותנו הנה. אפשר לשאול משהו?"
"כן, בבקשה."

"מתי אומר הרבי דבר תורה?"
"אם אומר לך, אקלקל את החוויה. המתינו בסבלנות. לא תתחרטו על כך."

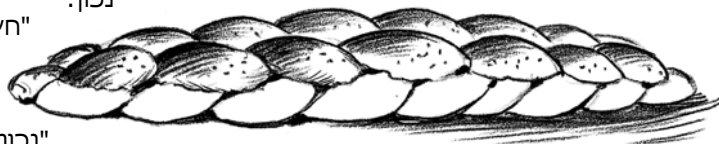
וכך הן ממתנינים. וממתנינים. וממתנינים. החסידים יושבים ומביטים ברבי. הם שרים שירי שבת. לבסוף, הם מברכים ברכת המזון, אומרים "גוט שאבעס" לרבי, ומתחילים לעזוב את המקום. הצעירים פונים למארחיהם.

"הרבי לא דיבר."

"נכון."

"חשבתי שאחת הסיבות העיקריות שחסידים מגיעים ל'טיש' הוא כדי לשמוע את דברי התורה של הרבי."

"נכון."

"האם הרבי חש בטוב?"
"כן, בהחלט."

"מדוע אם כן לא דיבר?"
"הרבי שלנו אף פעם לא מדבר ב'טיש'."
הצעירים עומדים המומים.

"הרבי אף פעם אינו מדבר ב'טיש' מדוע, אם כן, באים החסידים?"
"הם לא באים לשמוע את מה שהרבי יאמר. הם באים לשמוע את מה שהרבי לא יאמר."

סג סג סג סג

מה מנסה הרבי להעביר לחסידיו בשעה הוא יושב דומם ב'טיש? אפשרות אחת היא שאדם קדוש יכול ליצור השראה בקרב אחרים באמצעות נוכחותו בלבד. אין לו צורך להגיד ולו מילה אחת. אפשרות אחרת היא שאל לנו לחוש חוסר נוחות אם אנו שותקים. כאשר חשים חובה לדבר, עלולים לומר דברים מיותרים ואפילו אסורים. עדיף להסתפק בשתיקה נינוחה. וייתכן שהרבי, בשתיקתו, רוצה לומר דבר עוד יותר חריף. האם משהו היה חושד אי פעם ברבי שיאמר דבר שאין מן הראוי לומר? ודאי שלא! ובכל זאת, הוא שותק. על אחת כמה וכמה שעלינו לשמור את פיותינו שלנו.

בפרשת השבוע הזה מופיע שוב סיפור חטא המרגלים. אסון זה נגרם כתוצאה מלשון הרע. ה' הבטיח לעם ישראל נסים בכיבוש ארץ ישראל. המרגלים דיברו לשון הרע על הקב"ה בכבודו ובעצמו, בטענם שיושבי הארץ חזקים מדי מכדי שעם ישראל יוכל להכריעם. חטא זה גרם לכל הדור הוא למות במדבר, ולא להיכנס לארץ המובטחת. הלילה שבו שבו המרגלים היה ליל תשעה באב. "אתם בכיתם בכייה של חינום, ואני קובע לכם בכייה לדורות" (גמרא תענית כ"א ע"א).

אנו עדיין בוכים על כל החורבנות. האם יהיה להם קץ? כן. בכוחנו לסיים גלות זו ולהביא את המשיח. ומהו כוח זה? כוח הדיבור.

ילדים יקרים...

השיגור על מה שאתם נמנעים מלומר. מי יודע מה אתם נמנעים מלומר? הקב"ה. הוא יודע שעמדתם בפני פיתוי גדול להפיץ פיסת רכילות עסיסית. או שבאמת רציתם להשפיל משהו – אך לא עשיתם זאת! אתם גבורים! מנתעים מלדבר לשון הרע. ה' ישלם לכם שכר רב על כך. התייחסו למילותיכם כאל מרגליות יקרות. אל תוציאו אפילו אחת יותר ממה שצריך. הכוח בידכם. הכוח להביא את המשיח. כוח הדיבור: מה שאתם לא אומרים!

מגאווה לענווה

"איכה [ישבה בדרך]?" (איכה א', א'). כך פותחת מגילת איכה, המגילה שנקראת בתשעה באב, בעוד כמה ימים. וכך פותח גם פסוק בפרשת השבוע הזה: "איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" (דברים א', י"ב) – פסוק שאנו קוראים במנגינה של מגילת איכה. מה הקשר בין שני הדברים?

הכתב סופר מציע פירוש מעניין ביותר, שראשיתו בשני הפסוקים שציטטנו לעיל. "ה' אלוקיכם הירבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמיים הרוב (דברים א', י'). היה זה זמן של גדולה לעם ישראל. היינו ככוכבי השמיים. כיצד עלינו להרגיש בשעה גדולה שכזו? עלינו להרגיש ענווה, כפי שאפשר ללמוד מיעקב אבינו. שמו, "יעקב", מלשון עקב הרגל, מבטא את ענוותנותו. הוא השפיל עצמו כעקב. דבר זה עורר את אהבת ה' אליו, ולכן העלה אותו ה' לדרגה גבוהה – כפי שאומרת הגמרא, "כל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו" (עירובין י"ג ע"ב) – וישמו השתנה ל"ישראל" – שרו של ה' – עמדת כבוד.

כך גם עם עם ישראל. כאשר אנו משפילים עצמנו, הקב"ה מרומם אותנו. וכך נאמר בפסוק הבא: "ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם" (דברים א', י"א). אך כאשר אנחנו מגיבים לגדולתנו בגאווה, ומרימים ראשנו, הרי אז אנו הופכים לבלתי נסבלים בעיני ה': "איכה אשא לבדי...?" כיצד יכול משה רבינו לשאת בעצמו את משא העם הזה, שחושב רק על טובתו שלו. באומה ענוותנית ניתן למשול, אך אי אפשר למשול באומה שלמה של בעלי גאווה.

זהו אחד המסרים של מגילת איכה. סבלנו כבר כה הרבה בגלות, ואחת סיבות לכך היא שנאת חינום. אחד הגורמים לשנאת חינום הוא הגאווה. כעת הזמן להשפיל עצמנו, לתקן את מידת הגאווה, ולהביא לסיום הגלות.

ילדים יקרים...

כולנו מתאבלים על בית המקדש ועל הגלות. סבלנו כה הרבה רדיפות וצרות. ואנו עדיין סובלים בימים אלה. מי איננו רוצה לשים קץ לכל הצרות האלה? דרך אחת לעשות זאת היא הענווה: לדבר בשקט ובאדיבות; לוותר כאשר אפשר לעשות זאת; לעולם לא לפתוח במריבה, ולסיים מריבות קיימות. אמרו רק דברים טובים על זולתכם. הודו לה' על הכל. אלה הם הסימנים המובהקים של ענווה. ואלה הם שיביאו אותנו לגדולה. יהי רצון שנראה בהרמת קרן ישראל במהרה בימינו.

מה אתה (לא) אומר!

"א גוט שאבעס, ידידי יוס'ה! טוב לראות אותך!"
"א גוט שאבעס, שמלקה! תמיד נעים לפגוש אותך. לאן אתה הולך בליל שבת זה?"
"ל'טיש' של הרבי."

"גם אני הולך לשם. בוא נלך ביחד."

שני החסידים פוסעים ברחובות בדרך לבית הכנסת. כאשר הם מגיעים לפינה, ניגשים אליהם שני צעירים.

"סליחה, אנחנו לא מפה, ואנו רוצים ללכת ל'טיש' חסידי. האם אתם יודעים על אחד שמתקיים סמוך לכאן?"
"כן, בוודאי. אנו בדרך ל'טיש' בעצמנו. הצטרפו אלינו."

ארבעת האנשים מגיעים לבית הכנסת ונכנסים אליו. לפניהם מתגלה מראה מרהיב. במרכז החדר ישנו שולחן ארוך, מכוסה במפת משי צחורה. בראש השולחן יושב הרבי, לבוש בבגדי מלכות לכבוד שבת. השולחן לפניו ערוך בכלים נאים ביותר. סביבו, על ספסלים, מצטופפים המוני חסידים. כולם באו ליהנות